

STANISŁAW KOZŁOWSKI
MARTA BOROWSKA

Uniwersytet Łódzki

REWITALIZACJA HISTORYCZNEGO CENTRUM ŁĘCZYCY

Abstract: Regeneration of Old Historical Center of Łęczyca. Łęczyca is a small town (15 000 inh.) in central Poland. As most of Polish small towns it was in permanent crisis during last 60 year. There were identified main problems connected with spatial organization in historical center: bad condition of buildings, streets and places, escape of important shops, restaurants from town center, lack of service firms for tourists (cafés, restaurants, shops with souvenirs *etc.*), town hall in very bad state. Town Park, directly connected with oldest part of town was also neglected. Realization of program of renovation and regeneration of the whole "old town" embraced modernization of more than 40 buildings, most of streets in this area and market-place also, and arrangement of the park, has been successful. Attractive shops, restaurants and other services came back to the historical center. Local authority opened tourist information center, so public space in this area is gradually more and more attractive for inhabitants and tourists.

Wstęp

Prezentowane opracowanie dotyczy rewitalizacji zdegradowanego obszaru Starego Miasta w Łęczycy. Omawiane centrum obejmuje miasto lokacyjne z połowy XIII w., przyległe do niego od strony północnej przedmieście poznańskie z Przedrynkem, powstała wokół zasypanych fos zabudowę klasycystyczną z pierwszej połowy XIX w., a także założony w latach 30. XIX w. miejski ogród spacerowy. Przedstawione zostały przemiany struktury przestrzenno-funkcjonalnej na tym obszarze, oraz dokonano oceny obecnego stanu przestrzeni publicznej Starego Miasta, w wyniku przeprowadzanej rewitalizacji.

Łęczyca jest ciekawym miastem do prowadzenia wszechstronnych badań i analiz. Niemal każda epoka odcisnęła na nim swoje piętno. Na jego przykładzie można prześledzić wiele zmieniających się w czasie funkcji, charakterystycznych dla małych miast w Polsce. Funkcje te zostały zdeterminowane nie tylko trybem wydarzeń histo-

rycznych, ale przede wszystkim dziejami Ziemi, kształtującymi strukturę geologiczną i rzeźbę terenu, jego gleby, system wód powierzchniowych i podziemnych, a także szatę roślinną. Bez tych czynników Łęczyca w tym miejscu nigdy by nie powstała, gdyż to one zadecydowały o jej specyficznym charakterze, legendach i nazwie.

1. Przemiany funkcjonalno-przestrzenne na obszarze Śródmieścia

Plac Tadeusza Kościuszki był miejscem targowym już od okresu średniowiecza. Jego powierzchnia została podwojona specjalnie do tego celu w latach 1838-1861, przez wykupienie i rozebranie budynków południowej pierzei rynku. Realizacja tego zamierzenia trwała bardzo długo, ponieważ zaistniały spory między miastem a właścicielami działek. Jednak to właśnie w 1861 r. udało się zakończyć likwidację ulicy Świętoduskiej (Puget 1990, s. 47). W okresie międzywojennym Plac Tadeusza Kościuszki pełnił funkcję targową, zbliżoną charakterem do bazaru, wraz z dwoma innymi: Placem Zamkowym oraz placem zlokalizowanym w południowej części miast, przy ul. Ozorkowskiej. Północną jego część wokół ratusza zajmowały stragany oferujące artykuły tekstylne i gospodarstwa domowego. Pod murami magistratu sadowili się również legendarni sprzedawcy dewocjonaliów, cudownych maści i wszelkich przedmiotów mających niezwykle właściwości. W południowo-wschodniej części rynku odbywał się przede wszystkim handel owocami, warzywami, nabiałem i drobiem. Plac w południowo-zachodniej stronie rynku, przed gmachem Starostwa był przeznaczony dla furmanek.

Obsługą przybywającej do Łęczycy ludności zajmowały się liczne restauracje oraz jadalnie, których w całym mieście było jedenaście, a w samej zabudowie staromiejskiej aż siedem. Targ przyciągał także miejscowy handel, nasycając sklepami kamienice, znajdujące się w rynku, tak bardzo, że poza parterem były wykorzystane prawie wszystkie piwnice z wejściem od frontu.

Specyfiką handlu, który zaspokajał potrzeby nie tylko miasta, ale przede wszystkim rolniczego regionu, były liczne składy drewna, materiałów budowlanych, opałowych, sprzętu rolniczego, których w 1938 r. było w Łęczycy 19. Niestety okupacja hitlerowska oprócz zniszczeń materialnych, pozbawiła życia kilka tysięcy obywateli Łęczycy, którzy trudnili się handlem. Nowy ustrój państwowy sprawił, że ta dziedzina gospodarki nie stanowiła już funkcji podstawowej, decydującej o dynamice rozwoju. Typowa dla wszystkich krajów socjalistycznych była znacznie mniejsza liczba sklepów oraz osób pracujących w handlu, gdyż został on uspołeczniony i organizowany przez państwo (Kiełczewska-Zaleska 1978, s. 115). Do 1955 r. miasto było w stanie głębokiej zapaści charakterystycznej dla wszystkich ośrodków liczących poniżej 10 000 mieszkańców. Problem ten nazywano „kryzysem małych miast”. Gospodarka centralnie planowana uratowała niektóre z nich przez budowanie w ich sąsiedztwie obiektów przemysłowych (Arnold 1965,

s. 177). Tak też się stało w przypadku Łęczycy, w której pod koniec 1955 r. rozpoczęto budowę zakładów górniczych, dzięki znajdującym się tam złożom rud żelaza.

W kolejnym dziesięcioleciu Łęczycza osiągnęła najwyższą dynamikę rozwoju w woj. łódzkim, a liczba ludności wynosiła wówczas ok. 14 000. Miasto rozbudowywało się i nabierało cech ośrodka przemysłowego (Solarski 1992, s. 3). Po 1945 r. wciąż odbywały się targi i jarmarki, jednak ich lokalizacja była coraz bardziej kłopotliwa. Pod koniec lat 40. zniknął z mapy Plac Zamkowy. Funkcjonujące jeszcze po wojnie targowisko, przeniesiono na ul. Ozorkowską, w związku z remontem murów zamkowych. Dzięki staraniom Jadwigi Grodzkiej wokół zamku został założony skwer, co nadało temu miejscu charakter wybitnie rekreacyjny. Ponadto, do przyczyn likwidacji Placu Zamkowego wraz z jego funkcją targową należy zaliczyć ważny aspekt komunikacyjny, związany z trasą przelotową przez Łęczycę (Nr 1), która została utworzona w 1954 r. przez połączenie ul. Sienkiewicza z ul. Ozorkowskie Przedmieście (od południa) i groblą do Topoli Królewskiej (od północy). Jeszcze przed wojną, najkorzystniejszy przejazd przez miasto przebiegał południkowo ulicami: Ozorkowską, Alejami 3-go Maja i Przedrynkem. Zmiana przejazdu z zachodniej na wschodnią stronę Łęczycy wraz z przeprowadzeniem północnego odcinka trasy, umożliwiła w pierwszej połowie lat 50. przeniesienie targu z Placu Kościuszki na ówczesny Plac Zjednoczenia (Przedrynek). Południowo-zachodnia część Placu Kościuszki została przeznaczona na cele reprezentacyjne, gdzie w latach 1959-1961 wzniesiono pomnik ku czci Bohaterów Bitwy nad Bzurą (fot. 1). W 1970 r. w północnej części rynku został zamknięty całkowicie ruch kołowy, teren wokół ratusza wyłożono płytkami lastrykowymi i oddzielono go od jezdni betonowymi gazonami kwiatowymi. Natomiast południowo-wschodnią część Placu T. Kościuszki przeznaczono na parking dla samochodów osobowych i autokarów. Dodatkowo, w połowie lat 70. został zamknięty przejazd przez rynek dla samochodów ciężarowych, w związku z narastającym ruchem. Do tej pory trasa przejazdu przez Łęczycę przecinała równoleżnikowo rynek i biegła ulicami: Nadrzeczną (18-go Stycznia), Kościelną i Kaliską, następnie została skierowana wzdłuż południowej linii zabudowy staromiejskiej (ul. Belwederska).

Wszystkie te działania dążyły do nadania Placowi T. Kościuszki funkcji reprezentacyjnych, jako wizytówki Łęczycy w związku ze stale wzrastającym ruchem turystycznym, skupionym wokół odbudowanego zamku. W latach 70. w rynku działały dwie restauracje, obsługujące przybywających gości. Natomiast pod koniec lat 80. funkcjonowa-

Fot. 1. Pomnik ku czci Bohaterów Bitwy nad Bzurą w 1939 r., na głównym placu miasta

Źródło: M. Borowska.

ła już tylko jedna, zlokalizowana w południowej pierzei rynku. W połowie lat 60. zbudowano w zachodniej pierzei rynku przy ul. Kościelnej biurowiec Spółdzielni ogrodniczo-pszczelarskiej „Bzura”. Na parterze, który był przeznaczony pod lokale sklepowe, prowadzono sprzedaż artykułów do produkcji rolnej oraz owocowo-warzywnej. W pomieszczeniu narożnym, który miał przeszklone ściany, zajmowano się sprzedażą kwiatów, a także roślin ozdobnych. Na środku sklepu znajdowała się pięknie oświetlona, tonąca w zieleni fontanna z pływającymi w niej rybkami (Borucki 1997, s. 74-87).

2. Park Miejski w Łęczycy – historia powstania

Park miejski w Łęczycy został założony na peryferiach miasta, przy głównej drodze, na wschodnim brzegu rzeki Bzury w podmokłej dolinie. Składał się z dwóch części: starszej z przełomu XVIII i XIX w. oraz młodszej, założonej po II wojnie światowej. Otoczono go kanałami napełnionymi wodą. Kanał przechodził również przez środek parku, utworzono na nim wysepkę, gdzie usytuowano drewnianą altankę. Przez kanał przerzucono cztery półkoliste mostki, które łączyły alejki biegnące po obu jego stronach. Aleje wzdłuż granicy północnej, wschodniej, południowej, nad rzeką i sztuczną wysepką były głównym akcentem kompozycyjnym starszej części parku. Park przecinały również aleje i alejki spacerowe prowadzące do placyków, zlokalizowanych w części centralnej parku z ustawionymi ławkami, a także prowadzące do drewnianej altany na wysepce. W części północno-zachodniej, przy szosie biegnącej z Łęczycy do Łowicza znajdowała się szklarnia z pomieszczeniami biurowymi, kawiarenka, a w okresie letnim plac do krykieta oraz korty tenisowe.

Park był częściowo ogrodzony, część granic stanowiły pierwotnie kanały, otaczające go ze wszystkich stron. Główne wejście znajdowało się w części północno-zachodniej, gdzie istniała ozdobna brama. Nie było tam niestety oświetlenia. Na obszarze parku latem można było uprawiać sporty: grano w krykieta, tenisa, korzystano z rzeki, która wówczas była czysta. Zimą natomiast uprawiano łyżwiarstwo na zamrzniętych kanałach.

Park nowy obejmował południową część, gdzie układ alejek był nieczytelny. Obszar ten był okresowo podmokły. Pierwotny układ kompozycyjny parku został dość dobrze zachowany (*Rewaloryzacja...* 2005).

3. Charakterystyka obszaru przeznaczonego do rewitalizacji

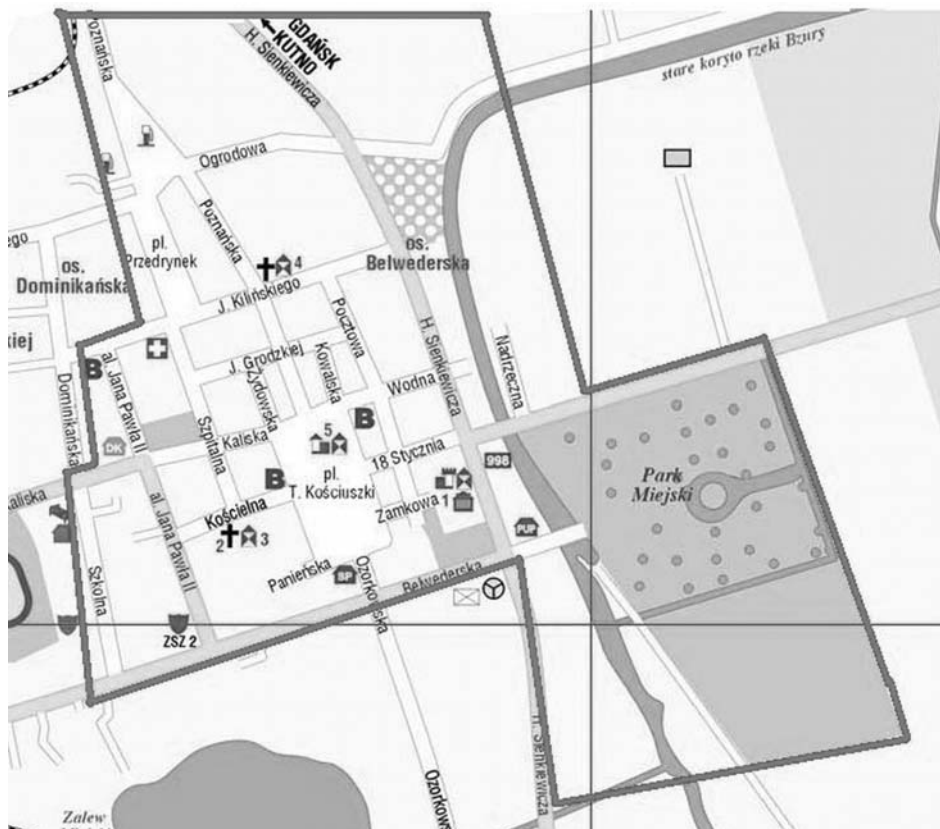
Obszar objęty *Programem Rewitalizacji Łęczyckiej Starówki* obejmuje strefy ochrony konserwatorskiej A i B4 wyznaczone w *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Łęczycy – Środowisko Kulturowe i Postu-*

laty *Konserwatorskie*. Zlokalizowany jest w granicach: wewnątrz kwartału ograniczonego ulicami J. Kilińskiego, H. Sienkiewicza, Belwederską, Al. Jana Pawła II wraz z przyległymi zespołami zabudowy zabytkowej przy wymienionych ulicach oraz przy ul. Ogrodowej, Poznańskiej i pl. Przedrynek, a także teren Parku Miejskiego (ryc. 1).

W granicach Starego Miasta zachował się średniowieczny plan, pozostałości obwodu murów, zespoły zabudowy z XIX i XX w., zespół klasztoru Bernardynów, XIX-wieczne założenie parkowe wraz z elementami rozplanowania i drzewostanu. Wszystko to zostało przeznaczone do zachowania ze względu na swoją wartość historyczną.

W związku z przeprowadzoną w 2003 r. analizą sfery społecznej, gospodarczej, funkcjonalnej, przestrzennej i kulturowej na obszarze Starego Miasta w Łęczycy zidentyfikowano wiele podstawowych problemów, do których zaliczono:

- zły stan techniczny budynków,
- zły stan nawierzchni dróg i placów,

Ryc. 1. Granice obszaru wyznaczonego w *Programie Rewitalizacji Łęczyskiej Starówki na lata 2004-2013*

Źródło: *Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Łęczycza na lata 2007-2013*.

- duże obciążenie ruchem samochodowym drogi nr 1,
- brak lub zły stan urządzeń sanitarnych w budynkach,
- niewielkie wykorzystanie gazu do ogrzewania domów na starówce,
- nieuregulowane stosunki własnościowe części działek,
- wysokie bezrobocie,
- wynoszenie się poza historyczne centrum reprezentacyjnych obiektów handlowych i gastronomicznych,
- brak podmiotów obsługujących ruch turystyczny (kawiarnie, restauracje, bary, sklepy z drobiazgami dla turystów),
- niska aktywność zawodowa części mieszkańców.

Od II wojny światowej obszar historycznego centrum Łęczycy był degradowany. Kamienic prawie wcale nie remontowano, nie modernizowano także infrastruktury. Lokale sklepowe oraz mieszkalne przejęło na własność lub w zarząd miasto, a mieszkania w nich przyznawano ludziom, których nie było stać na ich utrzymanie. Stan techniczny tych kamienic ulegał stałemu pogorszeniu, wskutek czego część z nich już nie istnieje. Brakowało w nich podstawowych standardów społecznych, ogrzewane były węglem, co wpływało na stan czystości atmosfery oraz powierzchni Ziemi. W związku z tym zabudowa śródmiejska, kształtująca charakter przestrzenny zabytkowej dzielnicy miasta, wymagała pilnie gruntowych prac remontowych, nie zawsze uzasadnionych rachunkiem ekonomicznym. Niestety prace te utrudniały w wielu przypadkach nieuregulowane stosunki własnościowe. Zaniedbano również budynek ratusza, z którego przeniesiono Urząd Miasta, a wykorzystywany on był głównie przez Urząd Stanu Cywilnego. Nawierzchnia ulic remontowana była w sposób prymitywny, dawne bruki, pokrywano kiepskiej jakości asfaltem. Stopniowa degradacja zabytkowego śródmieścia doprowadziła do tworzenia się nowego centrum (w rejonie ulic Kaliskiej i Konopnickiej).

Ponadto, dużym problemem na obszarze Starego Miasta był i jest układ komunikacyjny, tworzący szachownicę w obrębie murów obronnych. Główne drogi komunikacyjne biegną w układzie północ-południe (droga krajowa nr1 przeprawiająca się przez pradolinę) oraz wschód-zachód (droga Łowicz-Poddębice, wzdłuż pradoliny). Duże obciążenie ruchem samochodowym drogi krajowej nr 1 powoduje hałas, emisję spalin, a wstrząsy doprowadzają do pęknięcia budynków, w większości zabytkowych. Utrudniony jest nie tylko ruch samochodowy, ale i pieszy, poprzeczny do „jedynek”.

Największym problemem na obszarze całego miasta przed przystąpieniem do *Programu Rewitalizacji* było bezrobocie, gdyż ok. 12% mieszkańców pozostawało wówczas bez pracy. Jeszcze trudniejsza sytuacja była na obszarze historycznego centrum, gdzie mieszkała najuboższa ludność. W granicach omawianego obszaru do głównych pracodawców zaliczano podmioty handlu detalicznego (sklepy, handel bazarowy), administrację powiatową, muzeum, drobne firmy usługowe. W 2003 r. brakowało przede wszystkim podmiotów obsługujących ruch turystyczny (*Program Rewitalizacji... 2004*).

Na terenie Parku Miejskiego przeprowadzono na przełomie października i listopada 2005 r. inwentaryzację. Stwierdzono wówczas, że ok. 20% drzewostanu wymaga zdecydowanych interwencji, usunięcia obumarłych i usychających oraz wadliwie rosnących drzew. Stan trawników oceniono na słaby, krzewy również były silnie zaniedbane. Od strony północnej parku znajdowała się konstrukcja pod ogrodzenie, tj. słupki z podmurówką, jednak nie było bramy. W zachodniej części zlokalizowany był plac zabaw, jedyne oświetlone miejsce w parku. Wewnętrzne uliczki wyłożone były w większości podłożem żwirowym, miejscami zniszczonym, nierównym z zastoiskami wody. Kanały, otaczające park były wówczas silnie zamulone, co utrudniało odpływ wody (*Rewaloryzacja...* 2005).

4. Zakres i skutki realizacji Programu Rewitalizacji Łęczyckiej Starówki

Wskutek niekorzystnych zmian, zachodzących na obszarze historycznego centrum, władze miasta pod koniec lat 90. (1997 r.) podjęły działania polegające w pierwszej kolejności tylko na realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Przynosiły one efekty, gdyż zaczęto wykupywać kamienice, w części atrakcyjnych miejsc wybudowano plomby oraz wyremontowano jeden z budynków na biura, pod wynajem (*Program...* 2004, s. 27). Jednak aby przyspieszyć i utrwalić proces przemian, podjęto realizację *Programu Rewitalizacji historycznego centrum Łęczycy w latach 2004-2013*.

Wymieniono nawierzchnię na obszarze średniowiecznego rynku, na brukową. Działanie to było poprzedzone inwestycjami w infrastrukturę podziemną (fot. 2).

Wyremontowano budynek Ratusza, do którego powrócił Urząd Miasta – Delegatura Spraw Obywatelskich. Zlokalizowano tam również Centrum informacji turystycznej, co ma pomóc w obsłudze ruchu turystycznego w mieście. Na ostatnim piętrze ratusza wydzielono pomieszczenie dla muzeum. Budynek ten został oświetlony, w celu jego wyeksponowania. Na Plac T. Kościuszki wprowadzono elementy małej architektury, tj. ławki, ozdobne latarnie, kosze na śmieci oraz donice z kwiatami i sadzonkami drzew, które miały zastąpić istniejącą wcześniej zieleń (fot. 3).

W ramach *Programu Rewitalizacji* wyremontowano część kamienic.

Fot. 2. Wymieniona nawierzchnia
Placu T. Kościuszki

Fot. M. Borowska, 2011 (fot. 2-9).

Fot. 3. Zachodnia część Placu T. Kościuszki

Poprawiono warunki mieszkaniowe przez wyposażenie budynków w pionory sanitarne oraz wymianę ogrzewania z węglowego na gazowe, co przyczyniło się do poprawy stanu środowiska. Z danych uzyskanych w Referacie Finansowym wynika, że wykonano termomodernizację 37 budynków, zlokalizowanych w okolicy rynku. Na ten cel przeznaczono 8 135 733,03 zł. Projekt był współfinansowany z Ekofunduszu oraz pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Niestety ze względu na nieregulowane stosunki własnościowe części działek oraz na brak uruchomionego programu wsparcia remontów prywatnych właścicieli kamienic, pozostałe budynki znajdują się wciąż w złym stanie.

W latach 2006-2008 uporządkowano układ komunikacyjny, poprawiono oznaczenia, przebudowano nawierzchnię ulic:

- Kaliskiej,
- Poznańskiej,
- Kościelnej,
- 18-go stycznia,
- Grodzkiej,
- Żydowskiej,
- Pocztovej (*Urząd Miejski w Łęczycy* 2011).

Powrócono do historycznej, kamiennej nawierzchni (fot. 4). Wprowadzono również miejsca parkingowe uwzględniając zasadę, w myśl której dojazd na obszar starówki jest możliwy, lecz utrudniony (*Program...* 2004).

Fot. 4. Przebudowana nawierzchnia ul. Kaliskiej

W parku miejskim zachowano pierwotny układ przestrzenny oraz dostosowano go do potrzeb mieszkańców. Uzupełniono szatę roślinną, wymieniono wadliwe drzewa oraz zregenerowano powierzchnie trawiaste. Zróżnicowane zostały szerokości alejek w zależności od hierarchii na: główne (centralne i osiowe), okalające park i pozostałe. Układ cieków pozostał bez zmian, zostały one odmulone i wyrównane. Usunięto płyty betonowe, którymi był wyłożony główny zbiornik oraz fosa

wokół wyspy. W ich miejscu umieszczono warstwę humusu. Wymieniono mostki oraz drewnianą altanę. Wzdłuż północnej granicy parku powstało ogrodzenie ozdobne, natomiast wzdłuż pozostałych boków, po zewnętrznej stronie cieków powstało stalowe ogrodzenie panelowe. Ponadto, park został oświetlony ozdobnymi lampami, wzdłuż ciągów pieszych, co 20 m, przy alejach głównych oraz co 30-40 m, przy drogach mniej uczęszczanych (fot. 5). Dzięki tym zabiegom pełni on obecnie kilka ważnych funkcji:

- rekreacyjną,
- dydaktyczną – na bazie fauny i flory oraz układu przestrzennego – możliwość tworzenia ścieżek dydaktycznych,
- kulturalną – możliwość wykorzystania parku do organizowania imprez np. majówki,
- przyrodniczą – zachowanie bioróżnorodności (*Rewaloryzacja... 2005*).

Zagospodarowano również teren wokół zamku, jednego z najczęściej odwiedzanych przez turystów miejsc w Łęczycy. Wymieniono nawierzchnię dróg oraz chodników. Zamek został oświetlony, w celu jego wyeksponowania. W południowej części terenu otaczającego zamek znajduje się skwer, na który wprowadzono elementy małej architektury, tj. ławki oraz drewniane rzeźby królów polskich (fot. 6).

Ponadto, aby zachować spójność obszaru urządzono skwer, łączący Al. Jana Pawła II ze Starówką, gdzie do 1940 r. znajdowała się synagoga żydowska, zniszczona przez hitlerowców. Wprowadzono tam elementy małej architektury w postaci ozdobnych latarni, ławek oraz koszy na śmieci (fot. 7).

Fot. 5. Park Miejski w Łęczycy – elementy małej architektury

Fot. 6. Drewniane rzeźby królów polskich

Fot. 7. Skwer łączący Stare Miasto i Al. Jana Pawła II

Wnioski

Wskutek dotychczasowych przemian, związanych z realizacją *Programu Rewitalizacji Łęczyckiej Starówki*, ponownie pełni ona funkcję centrum administracyjnego. Do ratusza powrócił Urząd Miasta – Delegatura Spraw Obywatelskich (fot. 8). Ponadto, Starostwo wynajmuje od miasta budynek, znajdujący się przy głównym placu miasta.

Fot. 8. Wyremontowany budynek ratusza

Wzmocnione zostały funkcje handlowo-usługowe o znaczeniu ogólnomiejskim. Wokół Placu T. Kościuszki na 20.09.2011 r. zinventaryzowano 56 punktów usługowych, z czego ok. 45% pełni funkcję wyższego rzędu, do tej grupy zaliczyć można banki, obiekty administracji publicznej, kancelarie adwokackie, punkt informacji turystycznej itd. Przyczyniło się to do aktywizacji zawodowej mieszkańców. Na koniec 2010 r. odnotowano o ponad 3% mniejsze bezrobocie, niż w 2005 r. (tab. 1).

Natomiast w porównaniu do 2003 r., odsetek mieszkańców pozostających bez pracy, zmalał o prawie 5%.

Pozytywne przemiany przestrzeni publicznej historycznego centrum zapoczątkowały zmiany również w najbliższym jego otoczeniu. Dokonano termomodernizacji bloków wielorodzinnych, wymieniono częściowo nawierzchnie chodników oraz urządzono tereny zieleni (fot. 9).

Niestety nie wszystkie ze zidentyfikowanych problemów udało się rozwiązać. Należy jednak pamiętać, że zaplanowany proces rewitalizacji przewidziano na lata 2004-

Tabela 1

Liczba osób bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Łęczycy

Lata	Bezrobotni ogółem	Liczba ludności ogółem	% Bezrobotnych
2005	1644	15 731	10,45
2006	1434	15 593	9,20
2007	1077	15 646	6,20
2008	935	15 553	6,01
2009	1095	15 175	7,21
2010	1081	15 020	7,20

Źródło: Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy oraz Urzędu Miasta Łęczycy – *Ewidencja Ludności*.

2013, zatem jeszcze się on nie skończył. Zakłada się, że niektóre inwestycje będą kontynuowane, pojawią się nowe. Na 2012 r. zaplanowano remont południowej części rynku, zostanie wymieniona nawierzchnia jezdni i chodników na brukową.

Proces przemian jest zbyt powolny, aby udało się wszystko osiągnąć w ciągu zaledwie 10 lat, gdyż degradacja historycznego centrum trwała kilkadziesiąt lat, zatem zaniedbania są bardzo duże. Jednak dzięki dotychczasowym przekształceniom przestrzeni publicznej, centrum Łęczycy jest nie tylko przyjazne dla ludności lokalnej, ale możliwe stało się również zwiększenie zainteresowania turystów tym miastem, które jest jednym z niewielu w Polsce Środkowej o zachowanym średniowiecznym planie zabudowy i dość licznych, zachowanych obiektach zabytkowych o randze regionalnej i ponadregionalnej. Wzmożenie ruchu turystycznego ma wspomóc zlokalizowane w ratuszu Centrum informacji turystycznej, którego do tej pory nie było. Należy również zaznaczyć, że Stare Miasto w Łęczycy otrzymało nagrodę w konkursie TUP w 2009 r. za najlepiej zrewitalizowaną miejską przestrzeń publiczną. Udało się stworzyć dość zwartą, atrakcyjną przestrzeń publiczną dzięki odnowieniu nawierzchni rynku oraz ulic i chodników w najstarszej, średniowiecznej części miasta, gdzie odnowiono także blisko 40 kamieniczek. Przyciągnęło to nowe usługi i sklepy, a poszerzona oferta handlowo-usługowa ożywiła centrum miasta. Zrewaloryzowanie XIX-wiecznego parku w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta, a także uporządkowanie terenu wokół zamku, stworzyło zwarty obszar atrakcyjnej przestrzeni publicznej¹.

Fot. 9. Osiedle przy ul. Kaliskiej

Literatura

- Arnold S., 1965, *Miasta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*. Miasta polskie w tysiącleciu, t. 1, Ossolineum, s. 177.
- Borucki A., 1997, *Wybrane zagadnienia rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Łęczycy w XX w.* Środowisko Przyrodnicze i Kulturowe okolic rzeki Bzury, Muzeum w Łęczycy, s. 74-87.
- Kiełczewska-Zaleska M., 1978, *Geografia osadnictwa*. Warszawa, s. 115.
- Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Łęczycy na lata 2007-2013.*

¹ Jedynym mankamentem przeprowadzonej dotychczas rewitalizacji jest brak trwałej zieleni na odnowionej części głównego placu w mieście, jej namiastką są donice z małymi drzewkami. Zapowiadana rewaloryzacja drugiej części rynku zakłada pozostawienie istniejącej zieleni w nienaruszonym stanie.

- Program Rewitalizacji Łęczyckiej Starówki*, załącznik nr 1 do uchwały nr XXIII/291/04 Rady Miasta Łęczyca z 27 października 2004.
- Puget W., 1990, *Przemiany urbanistyczne centrum miasta i rozwój infrastruktury od końca XVIII w.*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, nr 1-2, s. 47.
- Rewaloryzacja Parku Miejskiego w Łęczycy*, 2005.
- Solarski B., 1992, *Działalność ŁZG w latach 1955-1992*. Ziemia Łęczycka nr 22/23, s. 3.
- Urząd Miejski w Łęczycy*, Referat Finansowy, 2011.